

DOB Shortlist 2: Inzet van bestrijdingsmiddelen op de plaatsen waar dit volgens DOB Shortlist 1 is toegestaan.

Doelgroep: Aannemers/uitvoerders van chemische onkruidbestrijding op verhardingen

Doel: Richtlijnen voor de toepasser van chemische bestrijdingsmiddelen volgens het DOB-systeem

De kans op emissie wordt vooral bepaald door:

- (1) wanneer en hoeveel gaat het regenen,
- (2) de hoeveelheid gebruikte bestrijdingsmiddel en toedieningswijze,
- (3) het type bestrijdingsmiddel
- (4) op welke plaats wordt het toegediend (wel of niet gerioleerde bodem, waar ligt oppervlaktewater, etc.).

Houd hier rekening mee! Vraag om duidelijke instructies van de opdrachtgever.

Op 29 januari 2010 is aan het wettelijk gebruiksvoorschrift voor de professionele toepassing van glyfosaat door het college toelating gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb) de eis toegevoegd dat toepassing van glyfosaat op verhardingen uitsluitend is toegestaan onder certificaat volgens de criteria 'Toepassing glyfosaat op verhardingen' van de Barometer Duurzaam Terreinbeheer. DOB shortlisten 1 en 2 vormen de basis voor de Barometer Duurzaam Terreinbeheer niveau 'Toepassing glyfosaat op verhardingen' en 'Brons'.

In het kader van het herzieningstraject zijn de criteria van de Barometer Duurzaam Terreinbeheer en de onderliggende DOB-shortlisten onlangs aangepast aan de nieuwste ontwikkelingen en inzichten. Op 1 maart 2010 is de herziene versie van de Barometer Duurzaam Terreinbeheer gepubliceerd. Deze versie van de DOB shortlist is in lijn met de criteria van de Barometer Duurzaam Terreinbeheer

Inzet van niet-chemische methoden draagt bij aan het realiseren van milieudoelen voor waterkwaliteit in Nederland. Kies daarom waar mogelijk ook voor niet-chemische methoden. DOB-criteria voor niet-chemische methoden staan alleen in shortlist 1. DOB stelt echter vooral beperkingen aan chemiegebruik op verhardingen omdat dat op dit moment de meest gebruikte vorm van bestrijding is en te veel afspoeling van middel naar oppervlaktewater geeft. Globaal kan gesteld worden dat als niet-chemische methoden binnen een jaar vaker dan 4 keer volvelds worden ingezet, er een ongunstig milieueffectplaatje ontstaat.

DOB Shortlist 2: Inzet van bestrijdingsmiddelen op de plaatsen waar dit volgens DOB Shortlist 1 is toegestaan.

1. Algemeen	<ul style="list-style-type: none"> • Toepassing van de DOB-richtlijnen voor glyfosaat is wettelijk verplicht (zie WG/GA) wanneer dit middel op halfopen en gesloten verhardingen wordt toegepast. Per januari 2010 is toepassing van glyfosaat op verhardingen uitsluitend nog toegestaan onder certificaat Barometer Duurzaam Terreinbeheer, niveau 'Toepassing glyfosaat op verhardingen' (voor aannemers) of 'Brons' (voor terreineigenaren). De DOB richtlijnen vormen de basis voor deze certificaten. • De DOB-richtlijnen gelden voor verhardingen waarvan het aannemelijk is dat neerslag via oppervlakkige afspoeling of via een regenwaterafvoersysteem in het oppervlaktewater terecht kan komen. In de praktijk gaat het voornamelijk om halfopen (losse elementen zoals tegels en klinkers) en randstroken/gaten van gesloten verhardingen (bijv. asphalt). Open verhardingen (gestorte materialen zoals grind, gravel, etc.) dienen binnen DOB behandeld te worden als halfopen verhardingen als ze gedraineerd zijn en/of er veel regenwater direct naar oppervlaktewater afstroomt. • Voor meer informatie over typen verhardingen, zie bijlage 'Definities & Toelichtingen'.
2. Apparatuur	<ul style="list-style-type: none"> • Gebruik alleen selectieve toedieningstechnieken (zoals sensorgestuurde spuitsystemen, onkruidbestrijker, schijfvernevelaar mits selectief toegepast, spuitlans of selector) conform WG/GA van de middelen. Er wordt onderscheid gemaakt tussen voertuiggedragen basistechnieken en handgedragen toedieningsapparatuur voor 'moeilijk bereikbare plaatsen'. Bij voertuiggedragen apparatuur is selectieve inzet d.m.v. sensoren of vergelijkbaar vereist. • Zorg voor goede afstelling en onderhoud van de toedieningsapparatuur. De sensoren en de doppen moeten wekelijks worden schoongemaakt en gecontroleerd. Voor aanvang van het seizoen wordt in eigen beheer of door een SKL-keuringsstation, het spuitsysteem getest of aan de ingestelde afgifte wordt voldaan. Voertuiggedragen spuitapparatuur voor de toepassing van gewasbeschermingsmiddelen en biociden moet periodiek gekeurd zijn bij een SKL-erkend keuringsbedrijf. • Zie bijlage 'Definities & Toelichtingen' voor beschikbare toedieningstechnieken (Methodentabel) en de definitie van 'moeilijk bereikbare plaatsen'.
3. Vullen en reinigen spuitanks	<ul style="list-style-type: none"> • Vul spuit- of strijkapparatuur met onkruidbestrijdingsmiddel op een vloeistofkerende vloer (waarbij absorptiemateriaal beschikbaar is om een eventuele morsing op te ruimen) of op (half)open verhardingen of open grond op een plek waar het niet aannemelijk is dat water afstroomt (via riool) naar oppervlaktewater. Deze plaats is minimaal 10 m van regenwaterafvoercolken of oppervlaktewater. • Reinig spuit- of strijkapparatuur op een vloeistofdichte vloer met een opvanginrichting die niet afwatert op oppervlaktewater of riool, of op open grond op een plek waar het niet aannemelijk is dat water afstroomt (via riool) naar oppervlaktewater. Deze plaats is minimaal 10 m van regenwaterafvoercolken of oppervlaktewater. • Verzamel en behandel lege materialen en spoelwater zorgvuldig. Voer ze af volgens de wettelijke richtlijnen.

4. Toediening middelen	<ul style="list-style-type: none"> • Pas alleen herbiciden toe op door de beheerder aangewezen plaatsen. Voor werkeenheden met meer dan 1 ha te beheren halfopen verhardingen in gerioleerd stedelijk gebied of industrieterrein dient een plattegrond (of situatieschets op minimaal A4-formaat) beschikbaar te zijn met daarop inzichtelijk de ligging van de verhardingen en oppervlaktewater. Op de plattegrond of situatieschets staan de locaties aangegeven waar wel en niet met middelen op basis van glyfosaat gespoten mag worden (DOB shortlist 1, punt 5, 6, 7 en 8) en mogelijke specifieke lokale inperkingen aan inzet middelen en methoden. • Pas op locaties waar inzet van middelen niet is toegestaan een niet-chemische methode toe of een onkruidbestrijker. • Stem inzet van middelen af op het veegbeheer in het gebied. Vermijd inzet van middelen binnen 4 dagen voor of na een intensieve veegbeurt. • De maximum rijsnelheid tijdens spuittoepassing van onkruidbestrijdingsmiddelen bedraagt 10 km/uur bij emissiekritische plaatsen als kolken en nabijgelegen oppervlaktewater. • Spuit geen middelen wanneer het onkruid zodanig nat is van regen of dauw dat het onkruidbestrijdingsmiddel van de planten afloopt. • Gebruik beschermkappen om druppeldrift bij spuittoediening via voertuiggedragen apparatuur tegen te gaan. Dit geldt ook voor schijfvernevelaars. Alleen in uitzonderingssituaties bij obstakels mag een deel van de kap tijdelijk weggenomen worden. Gebruik van een beschermkap geldt niet bij toepassing van de spuitlans • Aan gebruik van spuitlans worden specifieke beperkingen gesteld: alleen op 'moeilijk bereikbare plaatsen' en terughoudend gebruiken (DOB shortlist 1, punt 8).
5. Dosering glyfosaat	<ul style="list-style-type: none"> • Streef naar minimaal gebruik. Op halfopen verhardingen mag op jaarbasis maximaal 720 g glyfosaat per ha verharding worden gebruikt en maximaal 360 g glyfosaat per ha per werkronde. Op open verhardingen geldt een maximum van 1440 g actieve stof per ha per jaar. Het maximale gebruik dient afgestemd te zijn op het oppervlakte verhardingen waarop op chemische wijze onkruid beheerd wordt vanuit wettelijk en contractueel perspectief (DOB shortlist 1, punt 10). • Stem de dosering af op de onkruid- en weersituatie, toedieningstechniek en overige afspraken. Een tankconcentratie van 2% Roundup Evolution is effectief bij normale omstandigheden en een spuit afgesteld op een spuitvolume van 100-150 l/ha. De DOB-weerfax of vergelijkbaar geeft aan wanneer de dosering verlaagd kan worden op basis van weersomstandigheden. Bij gunstige omstandigheden (groeizaam weer, onkruid normaal gevoelig, < 5 cm en niet-afgehard) kan 1 - 1,5% toegepast worden. • Stop de toepassing bij temperaturen > 25 °C op 1.5 m en windsnelheden > 5 m/s (> 4 Bft). • Pas in het voorjaar geen concentraties hoger dan 2% toe tegen meerjarige onkruiden. Het najaar is meer geschikt voor bestrijding meerjarig onkruid. Alleen pleksgewijs en in het vroege najaar 3 % toepassen tegen meerjarig onkruid.

6. Overige middelen en hulpstoffen	<ul style="list-style-type: none"> • MCPA mag alleen pleksgewijs tegen breedbladige onkruidsoorten worden toegepast. Maximaal 50 g actieve stof per ha per jaar per locatie op verhardingen waarop onkruidbestrijdingsmiddelen mogen worden gebruikt. • In specifieke gevallen zoals vermeld in WG/GA kunnen formuleringen van glufosinaat-ammonium op verhardingen van niet-openbare terreinen worden toegepast en flumioxazin op diverse open verhardingen. Hierbij dient men rekening te houden met de bepalingen uit het WG/GA namelijk: <ul style="list-style-type: none"> - MCPA en glufosinaat-ammonium mogen in verband met hun milieubelasting niet binnen een jaar worden toegepast na 1 september en voor 1 maart. - Flumioxazin maximaal eenmaal per jaar toepassen (WG/GA; max. 1,2 kg product ha en ondergronden van gestort materiaal zoals zand, grind ed. Deze worden afwijkend van bijlage 'Definities & Toelichtingen', maar in overeenstemming met het Ctgb als niet-verharding beschouwd. • Het gesommeerde gebruik van glyfosaat, glufosinaat-ammonium en flumioxazin mag de genoemde maxima niet overstijgen (punt 5 en 10). • Hulpstoffen alleen toepassen als daar aanleiding toe is, ze wettelijk toegestaan zijn en er milieuvoordeel is. • Bij water harder dan 12 °DH (ca. 2 mMol Ca+Mg) dient met behulp van sulfaat- (bv. ammoniumsulfaat), fosfaat- of citraatbevattende hulpstoffen het water te worden onthard voordat het met glyfosaat wordt gemengd.
7. Grondwaterbeschermingsgebieden	<ul style="list-style-type: none"> • In grondwaterbeschermingsgebieden mogen geen glufosinaat ammonium en MCPA ingezet worden.
8. Weersverwachting: wel of niet spuiten?	<ul style="list-style-type: none"> • Spuit geen onkruidbestrijdingsmiddel wanneer volgens de lokale weersverwachting voor de komende 24 uur in 3-uursblokken meer dan 1 millimeter neerslag wordt voorspeld en de kans op neerslag > 40% is. Bovenstaande dient te worden aangetoond met behulp van een (DOB) weerfax, van GEWIS, Agrovision, MeteoVista of een andere erkende weersvoorspelling. Aanvullend op de voorspelling mogen radarbeelden (www.buienradar.nl) of vergelijkbare adviessystemen (DOB Online) gebruikt worden om te zien of er in de loop van de dag veranderingen zijn met mogelijke consequenties voor de uitvoering. Aanvullende weersvoorspellingen dienen geregistreerd te worden (via print van radarbeelden of een notitie in logboek met verloop, datum en tijdstippen). • Gebruik een weersvoorspelling van vlak voor de betreffende werkdag (vanaf 06.00 uur op de betreffende dag). Een weersvoorspelling vanaf 06.00 uur op de dag vóór de betreffende werkdag mag worden gebruikt indien geen weerfax van de betreffende werkdag beschikbaar is. • Voor onkruidstrijkers en andere erkende technieken met verbeterde selectiviteit geldt een kortere periode voor het criterium 'kans op neerslag' (15 of 6 uur i.p.v. 24 uur). Zie bijlage 'Definities & Toelichtingen'.
9. Registratie	<ul style="list-style-type: none"> • Registreer per werkeenheid. Een werkeenheid is een logische eenheid, zoals een bestek of werkopdracht van één terreineigenaar of opdrachtgever (bijv. een gemeente, woonwijk, bedrijven- of industrieterrein); De bovengrens ligt op 50 ha halfopen verhardingen per werkeenheid, er is geen ondergrens qua areaal. Kleine eenheden mogen worden samengevoegd tot één werkeenheid mits het areaal halfopen verhardingen per opdracht minder is dan 1 ha. Zie voor

	<p>details de bijlage 'Definities & Toelichtingen'.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Spreek af hoe gerapporteerd wordt aan de terreineigenaar/opdrachtgever over werkzaamheden en inzet van middelen binnen de werkeenheid. • Registreer de naam of namen van de toepasser(s) van onkruidbestrijdingsmiddelen en registreer per werkdag de hoeveelheid toegediend onkruidbestrijdingsmiddel(en) en eventueel hulpstoffen per werkeenheid via de DOB-registratiemodule of vergelijkbaar systeem. • Dagregistraties dienen binnen twee weken na afronding van een werkronde aangeleverd te worden bij de opdrachtgever.
10. Uitzonderingen	<ul style="list-style-type: none"> • Er mag in uitzonderlijke gevallen worden afgeweken van het maximum glyfosaat verbruik per ha per jaar wanneer veiligheidsvoorschriften aantoonbaar verplichten tot bestrijding en chemische bestrijding de enige mogelijkheid is (bijvoorbeeld op locaties waar 'open vlam' methoden of draaiende motoren niet toegestaan zijn, of wanneer langsrijdend verkeer gevaar oplevert voor uitvoerend personeel, en handwerk daarbij niet realistisch is). • In de uitzonderingssituaties gelden gebruiksmaxima voor halfopen en open verhardingen van resp. 1440 g en 2880 g glyfosaat per ha per jaar.